

Motion

1978/79:1757

av Håkan Winberg och Inger Lindquist
om vadetalan i brottmål

I 51 kap. 19 § första stycket rättegångsbalken (RB) stadgas att om enskild vadekärande uteblir från huvudförhandling i brottmål i hovrätt förfaller hans vadetalan. Stadgandet torde i de flesta fall bli aktuellt när en tilltalad har dömts till viss påföljd i tingsrätt, överklagat denna dom men före huvudförhandlingen i hovrätt av någon anledning ändrat sig och inte vill vidhålla överklagandet, dock utan att återkalla sin vadetalan i hovrätten.

Inte sällan har emellertid för den tilltalade (vadekärande) förordnats en offentlig försvarare, som efter fullmakt från den tilltalade tillika är dennes ombud. Det praktiska fallet är ofta det att den tilltalade efter tingsrättens dom meddelar försvararen (ombudet) att han är missnöjd med tingsrättens dom och uppdrar åt försvararen att överklaga denna.

Vid huvudförhandling i hovrätt är den tilltalade i ett stort antal fall skyldig att infinna sig personligen. Det gäller jämlikt 21 kap. 2 § rättegångsbalken om han av tingsrätten dömts till fängelse minst sex månader eller det finns anledning anta att sådan påföljd kommer att utdömas av hovrätten, eller om hans närvaro eljest ej kan antas sakna betydelse för utredningen.

I dessa fall kallas både den tilltalade och försvararen, tillika ombudet, till huvudförhandlingen i hovrätten. Stundom inställer sig försvararen enligt kallelsen medan den tilltalade uteblir. 51 kap. 19 § första stycket RB är då inte tillämpligt därför att vadekäranden har inställt sig ehuru genom ombud.

I dessa fall har försvararen ofta inte kunnat nå kontakt med den tilltalade efter rättegången i tingsrätten. Underlåtenheten att iakttä föreläggandet om personlig inställelse tyder på att den tilltalade inte längre vidhåller sitt överklagande. Försvararen saknar emellertid möjlighet att återkalla överklagandet.

Hovrätten kan i dessa fall jämlikt 51 kap. 19 § femte stycket avgöra målet trots att den tilltalade inte inställt sig personligen. Det anses dock ofta mindre lämpligt att uppta målet till materiell prövning i dessa fall, där hovrätten under målets förberedande stadium funnit det vara av sådan karaktär att den tilltalades personliga närvaro vid huvudförhandlingen är erforderlig.

Om målet sålunda inte avgörs med tillämpning av femte stycket måste hovrätten inställa huvudförhandlingen och kalla parterna till ny sådan. Under ogynnsamma förhållanden kan detta behöva upprepas flera gånger.

Det skulle enligt vår mening vara ändamålsenligt med en regel av innebörd att vadetalan i vissa av dessa fall var förfallen. Det bör dock i så fall ytterligare övervägas i vilka fall möjligheten att avgöra målet jämlikt 51 kap. 19 § femte stycket RB skulle behållas och i vilka fall vadetalan skulle anses förfallen. En

tänkbar väg skulle var att stadga att vadetalan skulle vara förfallen *andra gången* målet utsattes till huvudförhandling och den tilltalade inte iakttog föreläggande om personlig inställelse.

En regel av denna innebörd skulle spara tid för domstolar, advokater och åklagare samt kostnader för statsverket.

Med åberopande av det anförda hemställer vi

att riksdagen hos regeringen begär att förslag läggs fram om sådan ändring i 51 kap. 19 § rättegångsbalken att möjlighet införs att i vissa fall anse vadetalan förfallen oaktat vadekäranden inställt sig genom ombud.

Stockholm den 25 januari 1979

HÅKAN WINBERG (m)

INGER LINDQUIST (m)